

РАБОТНИКЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВЪСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

АБОНИРАНИЕТО СТАВА:

ДО РЕДАКТОРА Н. ХР. ГАБРОВСКИ.

Търново, у редактора

ТЪРНОВО.

и въ печатницата „Работникъ“

къмъ абонатитѣ.

Умоляватъ се г. г. абонатитѣ в. „Работникъ“, които до сега не са си заплатили абонамента, да побързатъ по-скоро да съдѣятъ ако не искатъ да имъ прикѣсне испращанieto на стника.

Съ настоящия брой се захваща орото шестмѣсечие на вѣстникъ и за напредъ ще се ираща само до тия които предататъ.

ОТЪ АДМИНИСТРАЦИЯТА.

Резултатитѣ отъ изборитѣ.

Както трѣбваше да се очаква боритѣ на 18 Априлий напълно равдиха надѣждитѣ на правителството. Избраха се, или по-точно избриха се само ония, които предително бѣха назначени да предивляватъ и зацнищаватъ интереситѣ на властующата фракция отъ ародно — либералната партия. и дума не можеше да става други народни представители. Вечко ие приготвено и предвидено: всѣкѣдѣ гдѣто се вѣрваше, че отивниците на измѣненieto ще матъ участие въ изборитѣ, властунотрѣби всичкитѣ си старания ги отстрани.

Другояче не можеше и да бѣде. За авителството не бѣше толкозъ ванъ въпросътъ—дали свободно ще се вършатъ изборитѣ или не, отъ лкото безъ друго да се прокарать Великото Народно Събрание ра върни, които ще гласувать мѣненията на Конституцията и тоя начинъ да се озаконять, кто казва в. Свобода миналитѣ закония, да се закнчи властѣта уцѣрбъ на народнитѣ правдини. Но кой класа въ нашето общиво има интересъ да се усили аствѣта на правителството и да отслаби властѣта на народа? икоя друга, отговаряме ний, освѣн богатата, капиталистическата класа. Тя живѣи и се обогатява отъ рѣбътъ на работната класа и ради това тя има интересъ да я ржи въ подчинение. Властѣта въ кцѣтѣ на богатата класа е срѣдво за експлоатация и подчинение

на работната класа. Който има властѣта, той прави законитѣ, той владѣи и управлява както си иска държавата. Ето защо богатата класа се старай да завладѣи Народнитѣ Събрания, да ограничи правата на работницитѣ, като ги отстрани отъ управлението на общественитѣ и държавни работи и по тоя начинъ да запази властѣта само за себе си. Тя достига това съ измѣненieto на Основния законъ — Конституцията, който опредѣля правата и и отношенията на народа и на правителството.

Да се усили властѣта на правителството у насъ, това значи да се усили богатата класа и да се зароби още повече работния народъ. Това значи да се дадатъ още по-много права и привилегии на фабрикантитѣ, на капиталиститѣ и да се създадатъ нови и по-тежки вериги за работницитѣ. Привилегии ги освобождаватъ отъ трудътъ и осигуряватъ положението имъ, а веригитѣ имъ служатъ като срѣдство да държатъ работницитѣ въ подчинение за да ги експлоатиратъ.

И така, ето защо интереситѣ на богатата класа напълно съгласни и съвпадатъ съ интереситѣ на сегашното правителство. Или още по-точно да се искажемъ, сегашното правителство изразява и зацнищава интереситѣ и стремленията на нашата буржуазия, която расте и се усилюва въ уцѣрбъ на дребинитѣ производители, които пропадатъ и на наемнитѣ работници, положението на които става отъ день на день по-лошо. За това именно болшинството отъ депутатитѣ въ сегашното Велико Народно Събрание съ хора отъ богатата класа. Сливенскитѣ, Габровскитѣ, Казанлъжскитѣ, Търновскитѣ и другитѣ наши фабриканти, голѣмитѣ търговци, землевладѣлци, лихвари и богати адвокати—ето сегашнитѣ представители на „народа“. Тия „народни“ представители ще засѣдаватъ въ Великото Народно Събрание и тѣ ще се произнесатъ върху измѣненieto на Конституцията. Ще сгрѣшимъ ли, ако кажемъ, че това Велико буржуазно Събрание не може да създаде друго, освѣн буржуазни закони? Нѣма да сгрѣшимъ. Измѣненията на Конституцията ще се приематъ безъ всѣкакви противорѣчия, защото тѣ отговарять на исканията на нашата буржуазия,

която нѣма никакви противници въ това Велико Народно Събрание.

Ний много пжти сме казвали и сега пакъ ще повторимъ, че нашата капиталистическа класа е готова да се хвърли въ прегрѣждитѣ на всѣко правителство, което е готово да покровителствува съ особни закони (както ония за насърчение на мѣстната индустрия) нейнитѣ интереси. А сегашното правителство това и прави. То подава ръка на нашата буржуазия и я учи какъ да се обогатява и да властвува въ обществото. Измѣненieto на Конституцията се прави съ цѣль да се усили още по-вече буржуазията и по тоя начинъ да се създаде за напредъ силна опора за правителството.

Но ако тия измѣнения съ въ интереса на богатата класа, тѣ съ противъ интереситѣ на дребинитѣ собственици и на наемнитѣ работници. Тия послѣднитѣ по положението и стремленията си искатъ да участвувать въ управлението на държавнитѣ работи, въ издаванетоъ на законитѣ, защото тѣ създаватъ всичкитѣ богатства и тѣ носятъ държавата на плѣщитѣ си. Тѣ иматъ интересъ да се намаля властѣта на правителството, да не се даватъ никакви привилегии и да се покровителствува само трудътъ, като се даде и гарантира най-широка свобода на словото, на печата, на митингитѣ, на общото гласоподавание. Съ една дума, тѣ искатъ да иматъ свои представители въ Народното Събрание.

Но работната класа нѣма свой представителъ въ това Велико Народно Събрание, който да зацнищава интереситѣ на работницитѣ, да се бори за тѣхнитѣ права. И затова именно измѣненията на Конституцията ще се гласувать и приематъ тѣи както иска правителството.

Време е вече нашитѣ работници да се отдѣлятъ отъ свонитѣ експлоататори, да съзнатъ свонитѣ класови интереси и сами да се борять за своитѣ освобождение. Доста съ ги водили за носѣтъ тѣхнитѣ по-добрижелатели. Послѣднитѣ избори имъ дадохъ такъвъ поучителенъ урокъ, който никога тѣ не трѣбва да забравять. Безсилни като отдѣлни единици, тѣ ставатъ неустранима и побѣдоносна сила щомъ се

организируютъ и присѣдинятъ къмъ социалъ-демократическата партия.

Н. Габровски.

БЕЗПЛАТНО И СВѢТСКО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДѢЦАТА.

Всичкитѣ блага на цивилизацията, всичкитѣ плодове отъ постояннитѣ и многовѣковни човѣшки успия въ настоящее време съ достойние само на една частъ отъ обществото. Тѣзи грамадни срѣдства за производство, които съ резултатъ отъ историческото развитие на човѣчеството и които си трѣбвало да се явятъ като благодарение и като освободители на всички хора, въ настоящее време съ се обърнали на страшенъ бичъ въ рѣцѣтъ на една класа противъ друга.

Туй, що може да се каже за материалнитѣ богатства не изключаватъ отъ себе си и умственитѣ. Отъ плодовѣтъ на дѣйствителната наука днесъ може да се ползува само едно нищожно малцинство, когато болшинството нѣма възможность да вкусне отъ плодовѣтъ на образованието. Науката днесъ е станала монополъ и оръжие въ рѣцѣтъ на богатитѣ и силнитѣ противъ бѣдинитѣ и слабитѣ. Благодарение на сегашната капиталистическа паредба, днесъ всичко се продава съ пари, всичко се е обърнало въ стока, съ която свободно се търгува. Религията, науката и искуствата се продаватъ на тогава, който свободно располага съ пари и може съкъно да плати за тѣхъ. А какво става съ ония, които съ нищожната си работническа заплата едва могатъ да удовлетворять най-насъщнитѣ си потребности? Отговора е ясенъ. Работницитѣ и тѣхнитѣ дѣца още отъ малки се лишаватъ отъ възможността да посѣщаватъ разнитѣ учебни заведения. Недостатъка въ най-необходимото за живѣние, нѣманието срѣдства за купуване книги и разни училищни принадлежности прегрѣждатъ пжти и убиватъ стремението къмъ знание и истина. Дѣцата на бѣдинитѣ родители, дѣцата на мизерията, на нуждитѣ и страданията биватъ на сила пстрѣгнати отъ училището, за да станатъ работници въ нѣкоя фабрика, или чираци въ нѣкоя занаятчийница. Идани за наука и знания, тѣ проклинатъ съдбата си, когато се виждатъ принудени отъ ужасната бѣдность да прекъснатъ веднажъ за винаги училищнитѣ си занятия и да станатъ производители на необхо-

дмитъ си сръдства за съществуване. Благодарение на това, че сегашната капиталистическа наредба обръща болшинството от хората въ насмни работници, числото на които постоянно се увеличава, то само една малка част от обществото има възможност да се ползува от науката, от истината и свѣтлината. Но като прави това, като раздѣли обществото на два противоположни класа, днешната капиталистическа наредба ясно показва на работниците противположността на тѣхните интереси съ интереситѣ на господаритѣ. Тя дава възможност на работниците да разбератъ лесно, какъ се създаватъ голѣмнитѣ богатства отъ една страна и крайната сиромашия отъ друга. Тя ги събужда отъ заспаността, изважда ги отъ невѣжеството и ги подбужда да дирятъ изходъ отъ положението си. Но работниците виждатъ, че колкото сж по-прости, толкова по-мѣчно могатъ да разбератъ своето положение като класа и толкова по-безсилни се явяватъ въ борбата съ своитѣ врагове—господаритѣ. Тѣ сж съзнали ползата и необходимостта отъ образованието, затова днесъ съзнателнитѣ работници навредъ водятъ борба за безплатното образование на тѣхнитѣ дѣца отъ двата пола. Въ своитѣ програми тѣ поставятъ такива искания, осмъществението на които би отворило вратата на науката за работниците и тѣхнитѣ дѣца. Тѣй напр., въ нѣкои градове на Франция, гдѣто социалитѣ се надѣваха да зематъ въ рѣцѣтѣ си градскитѣ свѣти, бѣха си съставили програма отъ искания за работниците. Едно отъ тѣхъ искания бѣше устройването на общи и безплатни трапезарии и обѣкло за дѣцата на работниците. И наистина, щомъ социалитѣ сполучиха да прокаратъ свои хора въ градскитѣ свѣти, тѣ веднага се заловиха за осмъществяването на този пунктъ отъ своята програма. Вече въ нѣколко града на Франция, които се управляватъ отъ социалисти, дѣцата на обѣднитѣ работници се хранятъ два пѣти на день безплатно и получаватъ два пѣти въ годината безплатно обѣкло.

У насъ никакви подобрения не се правятъ за образованието на обѣднитѣ дѣца. Наистина, дѣцата на обѣднитѣ родители се освобождаватъ отъ училищна такса, даватъ имъ се безплатно учебници, но това не е достатъчно и не гарантира продължителността на тѣхното образование. Болшинството отъ тѣхъ едва могатъ да свършатъ първо-

началното училище и се виждатъ принудени да напуснатъ, защото не получаватъ на време учебници и сж лишени отъ разни училищни пособия. Дѣцата нѣтъ на запалчнитѣ и дребнитѣ търговци, които отъ день на день сѣ повече и повече пропадатъ най-много сж отсѣдени на напусаніе училището. Тѣ сж длъжни да плащатъ училищна такса и да си купуватъ сами учебни и разни ученически принадлежности. Велѣдствие на това, много способни дѣца сж принудени отъ нимаи-къдѣ да напуснатъ училището, защото родителитѣ имъ, които се считатъ за състоятелни, не могатъ да платятъ училищната такса и да имъ купятъ учебници.

Но държавата никога не ще направи сама нѣкоп подобряния, както за материалнитѣ благосъстояние на работниците така и въ дѣлото на тѣхното образование, ако тѣ сами не се заинтересуватъ, ако не съзнаятъ ползата и необходимостта отъ образованието и почнатъ да предявяватъ разни искания предъ държавата. Това ще направятъ работниците само тогава, когато съзнаятъ своето положение като класа и почнатъ борба противъ сегашния капиталистически строй. Тогава програмата на социалъ-демократическата партия ще стане тѣхна програма и нейнитѣ искания тѣхни—искания (тѣ затаж сж тѣхни). Тѣ ще станатъ горѣщи защитници на социалъ-демократическата програма, въ които, безплатното и свѣтско образование е единъ отъ най-важнитѣ пунктове.

Социалитѣ искатъ, щото първоначалното, сръдне и професионалното образование да бѣдатъ свободни отъ всѣкакви парични задължения, тѣй щото и дѣцата на обѣднитѣ да могатъ да посѣщаватъ училищата, като имъ се даватъ на време безплатно учебници и разни пособия. Освѣтъ това, тѣ искатъ, щото образованието да бѣдѣ свѣтско, т. е. основано на положителната наука и очистено отъ всичко, което може да сѣе заблуждени и съмнѣния. Тѣ искатъ исхвърливането изъ училищата Законъ Божий, който е отрицание на всичко положително и научно и замѣняването имъ съ правовъчение.

Дѣйствително, колко е глупаво и противорѣчиво, когато при единъ дѣца слѣдъ учители по естественитѣ науки се яви тоя по Законъ Божий. Първитѣ имъ е обяснявалъ разнитѣ явления въ природата на основание на науката, а втория иде да събори всичко, което неговия предшественикъ е градилъ,

като иска да отдаде причината на всички природни и обществени явления една свѣрхестествена и непостижима сила.

Науката и Законъ Божий сж нѣща несъвмѣстими. Тѣ се отричатъ едно друго и едното трѣбва да остѣпи мѣсто на другото. Днесъ е вѣгътъ на положителната наука, на изследваніята и откритията. Законъ Божий е отживѣлъ вѣгътъ си и трѣбва да отстѣпи. Человѣството не може да се млади на два кумира.

Мойсей трѣбва да отстѣпи на Дарвина.

М. Х. Иванова.

ЖЕНАТА и СОЦИАЛИЗМА

(Бebelъ).

Аналитически преводъ.

(Продължение).

Като се съерѣдоточи експлуатацията въ разнитѣ клонове на труда, тогава естествено ще се премахнатъ границитѣ между малкитѣ собственисти и безбройнитѣ малки пѣтица и пѣтеки, което ще даде нови земи за земледѣлието; а тогава съ помощта на голѣмитѣ машини, подпомогнати отъ физиката и химията, безплоднитѣ земи ще се преобърнатъ въ плодородни.

Вебелъ се спира още върху много други подобряния, невъзможни въ сегашно време, но лесно осмъществими въ бѣдѣщето общество.

Той привежда, че населението ще се разрежи и че голѣмитѣ градове ще исчезнатъ малко по малко. Населението, казва той, ще върви къмъ селата, гдѣто ще образува общини [комуни] споредъ новата организация и ще съедини земледѣлието съ индустрията.

Така ще исчезне вѣковия контрастъ между населението на градоветѣ и селата.

Е. Заедно съ експроприацията на земята и на инструментитѣ ще исчезне едно голѣмо число злоупотреблени лопевини, които ни притискатъ въ сегашното общество.

Обществото ще прави всичко за себе си. Хората както и классовѣ не ще могатъ да си врѣдятъ единъ на други. Кражбата, измамата, фалшификацията на хранитѣ, играта на Форсата не ще могатъ да се упражняватъ. Държавата, като стане безполезна, нѣма кого да управлява, нито да господствува или да стѣпява. Всичко това ще отстѣпи на управлението на нѣщата.

Заедно съ Държавата естествено ще исчезне всичко това, което я представлява: министритѣ, парламентитѣ, полицията, затворитѣ, постоянната войска, прокуроритѣ, адвокатитѣ, сж една дума цѣлото здание на политическата властъ.

Понеже всѣки ще може да удовлетвори всичкитѣ си нужди, крадѣтѣ и злосторнитѣ, които сж рожба на мизерията,

ще исчезнатъ; слѣдователно декретитѣ и заповѣдитѣ ще станатъ полезни.

Докачение на религията не съществува. Ще се остави на хората да си мисли, че хората още се казва опогова, който го дона.

Съ една дума, съ частната собственост ще исчезнатъ всичкитѣ престъпности, злосторниения, които непосредствено сж свързани съ сегашното състояние на обществото.

И тѣй ний виждаме, че всичко, което на сегашната наредба ще стане, ще басня.

Родителитѣ ще разказватъ тѣхнитѣ дѣцата си и малкитѣ ще клонятъ безъ да разбиратъ нищо отъ науката. Сжщото ще бѣде и съ религията. Не ще бѣде унищожена, тя сж, но си ще исчезне.

Тя ще исчезне, защото сегашната наредба не ще съществува вече. Религията е нейното вѣрно средство. Управляющитѣ класи поддържатъ Бѣта, защото религията е подпора на управлението, на тѣхната властъ. Буржуазията не вѣрва въ пътуване на мѣстине, че религията е едно за народа.

Правствеността нѣма нищо общо съ религията.

Правствеността управлява хората и дѣлата на хората.

Религията управлява отношенията, хората съ свѣрхестествени същества.

Вѣвка класа на обществото има правственостъ. Така, буржуазията за правственостъ експлуатацията работниците, изнѣможняването на жените пощата работа и развръщане си дѣцата чрезъ работата въ фабрикѣ.

Въ дѣйствителностъ, истинската правственостъ ще съществува само тогава, когато бѣдѣтъ равни и то когато обществото ще даде мѣсто да се осмъществи тоя принципъ. Сж на другитѣ това, което не иска да правитъ на тебе.

Въ сръднитѣ вѣкове рода или не благороденъ] определятъ неговия на човѣка. Сегашнитѣ то или по-малкото количество

Въ бѣдѣще стана да се каже за да бѣдѣтъ човѣкъ. И това именно осмъществения социализмъ.

Нека продължимъ да слѣдимъ нѣщата на Вебели за бѣдѣщето.

Е. Сегашното общество изнѣмъ въспитание за всички. Вебелъ казва, невъзможно това при буржуазията, гдѣто, за да изучишъ нѣкоя наука, да имашъ пари и свободно време и располагатъ само малцина.

Въ социалистическото общество, ята за физическото, нравственитѣ ственно развитие ще бѣдѣтъ. По еднакви и ако наклонноститѣ, сж по тѣ и нуждитѣ на хората си оставатъ лични, всѣки ще може да живи съ раководи отъ способноститѣ.

Страхуватъ се още, че социализмъ да въведе еднообразностъ въ живота на не е вѣрно. Въ бѣдѣщето ще има повече велики таланти

Работническото движение въ Франция отъ време на Комуната.

отъ Жюль Геда.

(Преводъ)

Трѣбва да имаме смѣлостта да се признаемъ, че въ Международното Общество на Работниците, *Интернационалтѣ*, французитѣ сж явни, като реакционенъ елементъ. Съ исклучение на Варлена, Дереза и още двама-трима души, французекитѣ работници, проникнати отъ индивидуалистическата метафизика на Прудона, сж прѣдставляваха освобождението на пролетариата не иначе, освѣтъ въ прѣделитѣ на капиталистическата собственостъ. Присѣждата на сѣда надъ парижкото бюро на Международното Общество не на празно казва, че „членовѣтѣ на това общество се стрѣмяха да подобрятъ положението на всички работници, безъ разлика на народностъ, при помощта на кооперациитѣ, производнитѣ общества, кредититѣ и т. н. и.“ По пататакъ отъ това тѣ наистина, не отиваха.

Затова, когато революцията на 18-и Мартъ прѣдаде властта надъ Парижъ въ продължение на цѣли два мѣсеца въ рѣцѣтѣ на работниците, тѣхно-

то правителството — Комуната — се оказа по-до-ло отъ своята задача. Характерътъ на Комуната като правителство на работническия класъ, до нѣвѣтна степенъ се прояви, се виждаше, само въ немного отъ приетитѣ отъ нея мѣрки. Такива мѣрки бѣха: 1) Намаляването платата на лицата, които заематъ обществени длъжности, до шестъ хиляди лева въ годината; 2) декретътъ — законътъ, който запрѣщаваше на частнитѣ предприематели и на обществената администрация да налага штрафови и разни глоби на работниците и служащитѣ; 3) запрѣщаваніето на пощата работата въ хлебарницитѣ и 4) снѣсътъ на напуснатитѣ отъ предприемителитѣ фабрики и работилници „за да се употребятъ незабавно въ работа отъ производителитѣ общества на работниците“.

Масовитѣ убийства, сж които се съпровождаше паданіето на Комуната, не само че накараха французекитѣ работници да оставятъ еднакъ за винаги своя ултраконсервативенъ начинъ на мисленіето, но, наопаки, го усилиха още по-вече. Между това когато кръвта на 35,000 жертви на знаменитата майска расправа предизвика въ работниците отъ всички други страни жажда за отмъщение, останали въ Парижъ пролетариатъ, съединенъ въ нови организации, синдикални камари клонеше къмъ една мисль — къмъ съединението на съсловията, т. е.

на убийцитѣ и убиваемитѣ.*) Първитѣ сж отново уредени корпорации, които основаха Май 1872 год. le cercle de l' Union ouvrière (Сюзътъ на Синдикалитѣ на работниците) искаха наредъ, по не и въ положностъ на сюза на господаритѣ (Union radical patronale) само „възможното съгласие различнитѣ интереси“ на експлоататоритѣ платируемитѣ. Групираніето по професии, сж искаха да прокаратъ въ най-близко бѣдѣще образуваніето на кооперативни работилници, за да даде на работниците независимостъ въ столинне. И когато централния комитетъ, който гвуваше „да тури край на ерата на гревитѣ“ а фггледа на всичко това, бѣше разстроено на 28 сесии по заповѣдта на правителството, 28 дѣлци разнитѣ работнически групи, които го съобрагласуваха заявленіе, което гласеше, че то може сж се стрѣмили да турятъ край на апарату между господаритѣ и работниците чрезъ талинието смѣсени комиссии, съставени изъ работници и наполовина отъ господаря (комиссии) мило-мило бѣха рѣшавали нещѣ Лине. Освѣтъ това, тѣ отричатъ, и тои се о на

*) Ний бихме желали, щото всички французи отъ мислята за примирѣние и въздржаніе и т. н. отъ 30 октом. 1872, отъ Шабера, Оттена, Мейера и

СОЦИАЛЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ. ВЪ БЪЛГАРИЯ

По случай всемирния празникъ на трудътъ и на международната солидарностъ на работниците на 1-й Май [по нашему на 19 Априлий], Главния Съветъ получи няколко поздравителни телеграми и адреси отъ местнитъ дружини на партията, които въ тоя день сж празнували макаръ и частно, безъ демонстрации на улицата, както въ другитъ свободни страни, но въ името на сжщата освободителна идея — **социализмътъ**.

Отъ помѣстениѣтъ тукъ допиха всѣми ще види, че и у нашитъ работници се е пробудило классовото съзнание за борба противъ експлоатацията. Социализмътъ намира най-горѣщия и убѣдени послѣдователи между нашата угнетена класа. И у насъ вече се чува оня сжщия протестъ, отъ който на 1-й Май треператъ експлоататоритъ въ двата свѣта.

Ний отъ дупа и сърдце поздравяваме нашитъ другари по убѣждение и желаніе, щото идущата година 1-й Май да се празнува публично, както това става въ другитъ образовани страни.

Търново.

Никола Габровски,
членъ на Общ. Съветъ.

Поздравъ братски. Да живѣе между-народния празникъ на труда!

Разградъ.

За дружината:
Сумиуровъ, Тодоровъ
— 0 —

Търново.

Никола Габровски,
членъ на Общ. Съветъ.

Хасковската социал-демократическа дружина Ви честити празника на труда.

Хасково

За дружината:
Чавдаровъ.

1 МАЙ ВЪ ПЛОВДИВЪ

Има да ви пишемъ за сѣдинитъ ура на „народа“ слѣдъ изборитъ на 18 т. м., за рѣшитъ на „либералитъ“ оратори и т. п. — не, съвѣтъ не!

Съ настоящето имаме за цѣль да ви съобщимъ за сѣвѣтъ скромний, незабѣлзванъ за сега празникъ тукъ, който се падна единъ день по късно отъ празника на либералитъ [изборитъ имъ].

Никой вече не отказва истината, че капитализма си проби пътъ въ економическия животъ на младото ни отечество и че официално се поддържа отъ днешното ни правителство въ пѣтитъ му. Та и непременно, необходимо така трѣбваше да бѣде зацѣто закона на историческото развитие на народитъ е такъвъ и като законъ, е неумолимъ. Нашата държава влезе въ естествения си историческия пѣтъ и ще върви по него неотклонно. За това не закъсѣйха да се явятъ тѣ сжщо и необходимитъ слѣдствия отъ това: обществото

не забѣлзвано се разсѣива на двѣ класи: диаметрално противоположни по своитъ жизнени интереси.

Единството и солидарността до колкото ги е имало между нашитъ българи преди освобождението ни, когато се е касало за освобождението отъ еднакъво неспасено за всички ни, сега, слѣдъ 15 годишното свободно и культурно живѣние, отсѣствува съвършено и се замѣсти отъ собствената само на капиталистическия строй борба на всѣки противъ всички и всички противъ всѣки.

По благодарение пакъ на самитъ закони на капиталистическия строй тази борба се метаморфозира: запазва сѣщия принципъ на всички противъ едно и обратно, само между капиталиститъ, експлоататоритъ, а между пролетарията, експлоатиранитъ той липсува и се замѣсти отъ солидарността. Сжщото ще бѣде и у насъ и започва да дава признаци, че сжществува и сега. Фактитъ, които съобщаваме и подобитъ нему факти които знаемъ навѣрно, че ще ви се съобщатъ въ дѣла Българии, казватъ, че солидарността обличава и сплюсва работницитъ ни въ едно, за борба противъ общия врагъ — експлоататоритъ на човѣшкия трудъ.

На 19 Априлий [1 Май] денитъ въ който всички социалисти работници отъ двата свѣта празнуватъ червеното знаме на Соц. демократии и най енергически изживяватъ своитъ въжделенни искания, въ този день вечерята въ 8 часа мѣстната Соц.-Демократическа дружина има извънредно заседание. Това заседание се състои по случай и въ честъ на най-великий за сега день за работницитъ, предшественикъ на „на денитъ на разума, когато щатъ празнуватъ скоро народитъ“.

Засѣданнето се отвори съ рѣчьта на другари ни Н. Габровски (поканенъ отъ дружината по случай прѣбыванито му на 19 тукъ) върху това, гдѣ ни води историческото развитие на народитъ. Слѣдъ като разви твърдъ нагледно прѣдъ съдъжителитъ истината на производството и на классовата борба въ сѣвѣтъ е съ собствеността отъ първобитнитъ времена и до сега закончи „че социализма не само е потребенъ и необходимъ, но сжщното е възможно при сегашнитъ условия, външнеструващи начини на производството, приграмадий усѣбъ на днешната цивилизация и при тая международна организация на воинствующия пролетариатъ, който съзнателно се бори за свойто освобождение“.

Слѣдъ него г. Н. Стояновъ (Председател на друж.) говори доста на пространно върху необходимостта отъ празнуването на 1 Май и отъ нашитъ работници, като завърши най послѣ: „Ний, другари, трѣбва да се присѣдинимъ къмъ европейскитъ работници и заедно съ тѣхъ да воюваме за освобождението си“.

Г. Колевъ говори за крайнитъ и близкитъ искания на социализма. На послѣднитъ той посочи като на срѣдство за достиганне на първитъ. „Като най важна изначителна цѣль по послѣдствията си, които ще донесе е извоюванито, осемчасовия работенъ день“, понеже при днешното изнурително работеніе и ниска работ-

нито като покличина, нито като стока и че тя не ще ни бѣди робини. Удовлетворението на половитъ нужди е едно частно за всѣкого дѣло, въ което никой другъ освѣтъ заинтересуванія нѣма право да се бърка.

Познанието, просвѣщеніето и независимостта ще улеснитъ женитбата. Въ случая, когато антипатията, отвращението или умразата завзематъ мѣстото на любовта между мъжа и жената, нравствеността ще ги задѣлжава да скѣсятъ тая свръска, която, като не почива вече на любовта, би станала ненормална.

Най послѣ, като ще бѣде премахнато послѣдството, браковитъ по интересъ не ще иматъ никакво основание за да сжществува.

Интернационалността.

Бebelъ казва, че социализма не може да бѣде осажественъ отъ единъ само отдѣленъ народъ. При всичко че принципа на национализма, който служи на царетъ и на управителитъ да експлоатиратъ народитъ и да се възда още, че господствува въ свѣта, въ дѣйствителностъ, космополитическия интернационализмъ започва да прониква въ населението. Всичкитъ народи се намиратъ въ сжщитъ обществени условия. Ний виждаме навсѣвѣтъ сжщитъ борби на классовитъ, които ще бѣдатъ рѣшителни преди свършването на XIX вѣкъ.

Въ новото общество, основано на международни основи, просвѣтителъ народи като дадатъ ръка, ще образуватъ една федерация, гдѣто войната ще бѣде изгнана. Всеобщия миръ не е блануване, както го представяватъ нѣкои посетители на мундири.

Бѣдѣщитъ поколения ще разрѣшатъ безъ мъжотни задачитъ, върху, които сж се изгнотавали най-силнитъ умове на миналото.

Единъ прогресъ ще докара другъ и човѣчеството ще напѣдва къмъ едно съвършенство безъ предѣлъ.

(См. док.)

МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Женева, Б. А. К. Получи ли писмото ми? Варна. Божилу (книжаръ). Испратихме ни исканитъ броеве отъ вѣстникитъ. Молимъ пратете колкото нари сте събрали отъ абонаментъ и книги.

Шумонъ, Савва Мутафовъ. Вашето подозрѣние нѣма край. Успокойте се. Само послѣдното ни отворено писмо сме получили. Ще направимъ нужното.

Разградъ, С. П. К. Испратихме ви вѣстникитъ. Платете абонамента на вѣстния агентъ.

Варна. А. Псевдовимски. Пратете абонамента и ще ви се испратятъ.

Карлово, Колеу. Получено. Ще вземемъ въ внимание. „Жената и Социализма“ се печатъ още.

Сливенъ, Х. П. Испратено. Съобразете се съ обявлението.

с. Ново-Село (Варненско) Д. и М. Пратете абонамента и ще ви се пратятъ.

Добричъ, Д. Г. Получени.

ОБЯВЯВАМЕ на г. г. абонатитъ въ г. Пловдивъ и въ окръга, че АТАНАСЪ АНГЕЛОВЪ не е вече агентъ на в. „Работникъ“.

Молимъ всички да се испраща направо въ редакцията на вѣстникитъ.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА

организируютъ професионалното и общото образуване, да основатъ потребителни и производителни общества, и постепенно, при помощта на взаимния кредитъ, да се домогнатъ до унищожението процента на капиталътъ.“ Редакционата комисиия — на чело на която стоѣше Шаберь днешний парижки муниципаленъ сѣвѣтникъ — „като разгледа всички желанія, изложени въ кооперативнитъ отчети, като изучи всички искания, рѣшава, че кооперацията ще бѣде освободително срѣдство, което ще отстрани за винаги насмения трудъ, ако само тя има за основа *чистната инициатива* на насмнитъ производители“. И тѣй, тука нѣма даже дума за господарственната помощ на работнич. обществата, които Лассалъ искаше въ 1863 г. ! Колкото се отнася „до съпротивлението подъ формата на гревъ“, за него се говори като „за първобитенъ начинъ на дѣйствие, осажденъ отъ опитътъ и отъ който трѣба да се откажемъ въ всѣкой случай. На националния работнически конгресъ, свиканъ слѣдъ три години въ Парижъ, прѣзъ Октомврий, 1876 г. се каза сжщото.*) На тоя истински съборъ на

*) Азъ, не спомянавамъ за делегацията, отправена въ 1876 г. на все свѣтъ. изложени въ Филадельфия, тѣй като нейнитъ тенденции бѣха тождествени съ тенденцитъ на виенската делегация. Истината, общия и отчетъ е написанъ съ другъ языкъ, но то е затова, че той бѣше издаденъ чакъ въ 1879 г. когато глѣдната точка на авторитъ му се бѣше измѣнила подъ влиянието на нашитъ конгреси и нашитъ социалистически печатъ.

нички ще иматъ възможностъ да се развѣтватъ.
Тука Бebelъ се спира на дълго върху испитаніето на дѣлата въ социалистическото общество, но по пѣманіе на мѣсто ни кажимъ читателю да прочете това въ следното съчинение.

1). Въ бѣдѣщата наредба общественния животъ ще стане за всички публиченъ.

Той вече се е промѣнилъ въ тоя смислъ отъ десетина години. Най забѣлзвательно е измѣненіето, което претърпява положението на жената презъ тия послѣднитъ 40 години.

Живота ще бѣде по малко семействъ. Ний ще се прекарва въ работницитъ, клонитъ, публичнитъ мѣста, назначени за отъ въздушение и възпитаніе.

Книжничната сжщо ще се измѣни. Всички сж, което се отнася до теологичия и юридическията ще изчезне, както и безправеннитъ съчинения, съ които е припѣлзванъ свѣта сега и които иматъ за цѣль по малко печалбата.

Бebelъ казва, че пѣтницата за съобществото катъ бѣдатъ увеличени и подобрити ластъ, бѣдѣщето общество по лесно ще се въплътува и ще се просѣлва човѣкъ отъ а е колкото въ сегашното общество. Работата е бѣде наредена по такъвъ начинъ, щото личноститъ да иматъ по нѣкога възможностъ да предприематъ пѣтнествие, лѣва отъ лѣво или прилично тѣмъ

Колкото се отнася до старитъ, немощитъ, болнитъ, когато тѣ не ще могатъ ни сѣ вече да работятъ, обществото ще имъ твото въ срѣдствата за живѣние безъ да забравяватъ отъ своитъ синове или отъ общинитъ. Слѣдъ като сж работили презъ на жеването когато тѣ сж се радвали на силнѣщава си, тѣ ще иматъ възможностъ спокойно да свѣршатъ живота си.

Болѣтитъ ще станатъ по рѣдки, защото сжществуващитъ ще стане по редовно, и нѣ по вече храната ще се приготвява де въ обществени гостилници, то и щитъ за домакинството ще станатъ по е по сложни. Слугитъ ще изчезнатъ и бдователно легко е да се разбере, че мейиния животъ ще бѣде съвършено чѣненъ.

Бѣдѣщето на жената

Въ новото общество жената, като съвѣтъ независима, не ще бѣде изложена никакво подчинение или експлоатация: ще стане равна на мъжа. Ти ще пощива сжщото възпитаніе както и мъжа, изнѣвѣтъ въ нѣкои подробности, гдѣто полъ дѣлото различіе ще изисква специално уязвѣряване. Както мъжътъ, ти ще може кой погодно да развива силитъ си, физически и умственитъ си способности, и да и. бира за сфера на своята дѣятелностъ обществена, което отговори на вкуса и способноститъ ти.

Що се отнася до любовта, жената ще ползува съ сжщата свобода, както и мъжа. Ти ще може подъ сжщия видъ какъ и той, да искава чувствата, които той щѣ въхва. Ти ще се свързува само полювъ, както въ първобитнитъ времена. Тоя юзъ ще се извършва просто, частно безъ дѣйствието на нѣкой чиновникъ съ тая злика, че мъжа не ще да има жената

лно, „че сж имало нѣкога намѣреніе да обраватъ отъ работницитъ партия, която да гони заквн-си исклѣчителни классови цѣли“. Но това де не е всичко. Работницитъ, които бѣха тогава на чело на движението „предполагаха, че въ синдитъ камари на господаритъ тѣ ще намѣрятъ заветвенна подрѣзка въ защищаваніето дѣлото на работницитъ, което бѣ пострададо отъ опищожаваніето Съюза на тѣхнитъ синдикални камари“. И сж като, разбира се, „отъ това не излѣзи нищо“, знаете ли, на какво пренисвахъ тѣ „хладно-рѣвнието на господаритъ“? — на това, „че тия пощѣдитъ, очевидно, се така сжщо бѣха за сжщѣ-гуваніето на своитъ синдикати“. (Общия отчетъ тѣ а французската работнич. делегация, даденъ на а 23 сесѣтското виенско изложение, стр. 65). Въ тоя 8 дѣлний духъ се искава и независимата делегация о сжспратена въ 1873 г. на всесѣтското виенско и-е-тожение подъ покровителството и съ политическата а парична подрѣзка на Толена, Кантагрели, Порезъ талита и др. буржуазни политиканти. Въ коллек-и вивния отчетъ на 107 делегати, които прѣдставля-иоаха 42 партийни кооперации и различнитъ групи нѣтъ Анжеръ, Ангусемъ, Нанси, синдикалитъ камато и се поставяха, се прѣдставяха, като единствено-о най-добро срѣдство за освобождението на работницитъ, които трѣбва чрезъ своитъ икономии да

финансиратъ професионалното и общото образуване, да основатъ потребителни и производителни общества, и постепенно, при помощта на взаимния кредитъ, да се домогнатъ до унищожението процента на капиталътъ.“ Редакционата комисиия — на чело на която стоѣше Шаберь днешний парижки муниципаленъ сѣвѣтникъ — „като разгледа всички желанія, изложени въ кооперативнитъ отчети, като изучи всички искания, рѣшава, че кооперацията ще бѣде освободително срѣдство, което ще отстрани за винаги насмения трудъ, ако само тя има за основа *чистната инициатива* на насмнитъ производители“. И тѣй, тука нѣма даже дума за господарственната помощ на работнич. обществата, които Лассалъ искаше въ 1863 г. ! Колкото се отнася „до съпротивлението подъ формата на гревъ“, за него се говори като „за първобитенъ начинъ на дѣйствие, осажденъ отъ опитътъ и отъ който трѣба да се откажемъ въ всѣкой случай. На националния работнически конгресъ, свиканъ слѣдъ три години въ Парижъ, прѣзъ Октомврий, 1876 г. се каза сжщото.*) На тоя истински съборъ на

На тоя конгресъ, който съ своето „благоразуміе“ радваше сърдцата на нашата буржуазия отъ всички направления, классовото съзнание на пролетариитъ се прояви въ по поводъ на единъ само политически въпросъ: *участието на пролетариятъ въ изборното прѣдставителство*. Слѣдъ рѣчьта на диктоския делегатъ Простъ (бивший членъ на Интернационала, сега радекаленъ депутатъ) конгресътъ се исказа едногласно за работнич. кандидатури, обаче не като срѣдство за завоюване върховната власть отъ работницитъ, а просто като начинъ за искаване на буржуазнитъ правителства некапнията на пролетарията.

(См. док.)

